

SIFATLAR (ÖN ADLAR)

İsimlerden önce gelerek onların renk, biçim, sayı, işaret olarak gösteren sözcüklerdir.

1. Niteleme Sıfatları

Varlıkların durumlarını, biçimlerini, özelliklerini, renklerini kısaca nasıl olduklarını bildiren sözcüklerdir. İsimlere sorulan “Nasıl?” sorusunun cevabıdır.

Örnek

» Çalışkan öğrenci sınavda birinci oldu.

NOT: Özel isimlerle birlikte kullanılan akrabalık, meslek, saygı unvanları da niteleme sıfatıdır.

Örnek » Aslı yenge, Doktor Mehmet, Süleyman Bey

NOT: İlgi eki (-ki), yer ve zaman bildiren sözcüklerden sonra gelip eklendiği sözcüğü sıfat yapar.

Örnek

» Sınıftaki öğrenciler dışarı çıkmış.

» Yarınki sınava hazır mısın?

2. Belirtme Sıfatları

Varlıkları işaret, sayı, yer, belgisizlik ve soru gibi yönlerden belirten sözcüklerdir.

1. İşaret Sıfatları

Varlıkları işaret yoluyla belirten sıfatlardır. İşaret sıfatları, isimlere sorulan “Hangi?” sorusuna cevap verir.

Örnek » Bu kitabı senin için aldım.

2. Sayı Sıfatları

Varlıkları sayı yoluyla belirten sıfatlardır. Sayı sıfatları dörde ayrılır:

a. Asıl Sayı Sıfatları

Bir ismi tam sayı olarak belirtir. İsme sorulan “kaç?” sorusuyla bulunur.

Örnek » Her akşam on beş sayfa kitap okurum.

b. Sıra Sayı Sıfatları

Varlıkların derecelerini, sıralarını belirten sıfatlardır. İsme sorulan “kaçıncı?” sorusunun cevabıdır.

Örnek » On ikinci soruyu çözemedim.

c. Üleştirme Sayı Sıfatları

Paylaştırma anlamı taşıyan, varlıkların eşit bölümlerini belirten sıfatlardır. Sayılara “-er, -ar” eki getirilerek oluşturulur. İsme sorulan “kaçar?” sorusunun cevabıdır.

Örnek » Baba her oğluna üçer tarla bıraktı.

d. Kesir Sayı Sıfatları

Bir ismi kesirli sayılarla belirten sayı sıfatıdır, isme sorulan “kaçta kaç?” sorusunun cevabıdır.

Örnek » Senelik kârdan beşte üç pay aldı.

NOT: “yarım, çeyrek” sözcükleri bir ismi belirttiğinde kesir sayı sıfatı olur.

Örnek » Yatmadan önce yarım bardak süt içer.

3. Belgisiz Sıfatlar

Varlıkları sayı ve miktar bakımından tam olarak belirtmeyen sözcüklerdir. “bir, birkaç, birçok, çoğu, kimi, bazı, bütün, tüm, başka, birtakım, her, hiçbir, herhangi”

gibi kesinlik bildirmeyen, belirsizlik anlamı taşıyan sözcükler kullanılır.

Örnek

» Yarın birkaç kişiyle köye gidiyoruz.

UYARI: “Bir” sözcüğü “herhangi bir” anlamında kullanılırsa belgisiz sıfat, “tek” anlamında kullanılıp ismin sayısını ifade ediyorsa asıl sayı sıfatıdır.

Örnek » Bir gün beni anlarsın, dedi. Belgisiz sıfat

» Bir gün sonra tatil bitiyor. Asıl sayı sıfatı

4. Soru Sıfatları

İsimleri soru yoluyla belirten, yani isimleri anlamca tamamlayan soru sözcükleridir. Soru sıfatlarının cevabı yine sıfattır. “nasıl, kaç, kaçınıcı, kaçır, hangi, ne kadar, ne?” gibi sorular soru sıfatı olarak karşımıza çıkar.

Örnek » Sen, tatilde kaç kitap okumuştun?

ALİŞTİRMA

***Aşağıdaki cümlelerde bulunan niteleme sıfatlarını yuvarlak içine alınız.**

Küçük çocukları çok severim.

Bembeyaz bulutlar sardı gökyüzünü.

Şişman damı daha önce gördün mü?

Kimse ağlayan çocuğu susturamıyor.

Şehri kocaman binalar sarmış.

Her zaman çalışkan öğrenciler kazanır.

Bu eve kırmızı koltuklar aldım.

***Aşağıdaki cümlelerde bulunan belirtme sıfatlarını yuvarlak içine alınız.**

O kadını dün de görmüştüm buralarda.

Geçen hafta dört hikaye okudum.

Şehrin birçok sokağı birbirine benziyor.

Siz nasıl bir evde oturuyorsunuz?

ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde yer alan belirtme sıfatlarını daire içine alınız ve altlarına adlarını yazınız.

- İki gün sonra İzmir'e gideceğim.
(.....)
- Bazı günler kitap okuyorum.
(.....)
- Dün derste beş soru çözdüm.
(.....)
- Bu kapının anahtarı kaybolmuş.
(.....)
- Hangi gün bize geleceksin.
(.....)
- Bugün okuldan birkaç öğrenci gelmedi.
(.....)
- Olayın üstünden kaç yıl geçti?
(.....)
- O yılları unutmak mümkün değil.
(.....)
- Köye gitmek için öteki yolu kullandık.
(.....)
- Nasıl bir dünyada yaşamak istersiniz?
(.....)
- Bir gün döneceğim doğduğum köye.
(.....)
- Kaç yıl geçti seni görmeyeli?
(.....)

Aşağıdaki cümlelerde yer alan niteleme sıfatlarını bulunuz.

- Kadın ıslak çamaşırları balkona astı.
- Kış gelince üşümüş kuşlara yem atar.
- Yırtık sayfaları kopartıp not defteri yaptı.
- Adamlar gizli geçitten ilerlerken çok korktu.
- Okula girdiğinde sorunsuz gün yaşamak istiyordu.
- Kaybolmuş eşyaları derenin kenarında buldular.
- Bu haliyle sinirli insanlar gibi duruyordu.
- Misafirleri için yeni çarşaf çıkardılar.

TEST

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük bir ismi nitelemek için kullanılmıştır?

- A) Sizi değil de onu takıma alacaktım.
B) Bir leylek, evin çatısına yuva yapmış.
C) Karşımızdaki sarı bina yeni yapıldı.
D) Masada kalin bir kitap duruyordu.

2. "Güzel" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir adın niteleyicisi olarak kullanılmıştır?

- A) Konuşmacı gerçekten çok güzel konuştu.
B) Eskiden beri güzel sözleri ezberlemeye çalışırım.
C) Öğretmenimiz bu konuyu çok güzel anlattı.
D) Şu evler uzaktan ne güzel görünüyor!

3. "Yalnız" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir varlığı nitelemiştir?

- A) Yalnız beni mi sorumlu tutuyorsun?
B) Oyna, yalnız ödevlerini de yap!
C) Yalnız insanın başarılı olması zordur.
D) Çocuklar evde yalnız mı kaldı?

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde sıfat yoktur?

- A) Başlarımızı okşardı, severdi bizleri
B) Bu vatan bizimdir, bizim kalacaktır
C) Uzaklara daldı o güzel nemli gözleri
D) Çok anlamlıydı o pırıl pırıl sözleri

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, ikileme ötekilerden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Üstünde eski püskü bir şal vardı.
B) Düğüne konu komşu davet edildi.
C) Kırlarda sarı sarı papatyalar vardı.
D) Eğri bögürü yollardan dağa tırmandık.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ki" eklendiği sözcüğü sıfatlaştırmıştır?

- A) Seninki en güzel resim seçildi.
B) Dışarıdaki sizin arabanız mı?
C) Yukarıdakiler sesimizi duyuyor mu?
D) Vitrindeki elbiseler çok güzeldi.